

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри маркетингу,
менеджменту та публічного
адміністрування

Протокол № 22 від "26 червня" 2018 р.

Зав. кафедри

 Н.С. Приймак

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»

Ступінь: магістр

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник: Приймак Н.С.,
зав. кафедри маркетингу,
менеджменту та публічного
адміністрування, к.е.п., доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	30
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	8
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування..

Завдання: узагальнення теоретичних засад сфери публічного адміністрування, розуміння основних тенденцій та напрямів еволюції публічної влади; вивчення суті, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування; опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного адміністрування об'єктів публічної сфери; оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків; набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери; формування навичок високої культури поведінки та етики налагоджування, підтримання і розвитку ділових стосунків з окремими людьми, підприємствами, установами тощо як в Україні, так і за її межами; формування навичок ефективного виконання державними службовцями посадових обов'язків.

Предмет: процеси управління та адміністрування у публічній сфері.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

Тема 2. Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер

Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Тема 4. Публічне адміністрування і влада

Тема 5. Публічне адміністрування на місцевому рівні

Тема 6. Закони та принципи публічного адміністрування

Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Тема 8. Організація системи публічного адміністрування

Тема 9. Публічне адміністрування в соціальній і економічній сферах

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічного адміністрування					
Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	14	2	2		10
Тема 2. Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер	14	2	2		10
Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	16	4	2		10
Тема 4. Публічне адміністрування і влада	18	4	4		10
Тема 5. Публічне адміністрування на місцевому рівні	28	4	4		20
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14	-	60
Змістовий модуль 2. Система публічного адміністрування					
Тема 6. Закони та принципи публічного адміністрування	18	4	4		10
Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	18	4	4		10
Тема 8. Організація системи публічного адміністрування	28	4	4		20
Тема 9. Публічне адміністрування в соціальній і економічній сферах	26	2	4		20
Разом за змістовим модулем 2	90	14	16	-	60
Усього годин	180	30	30		120

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	2
2	Семінар- дискусія Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер	2
3	Семінар - дискусія Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	2
4	Семінар з виконанням практичних ситуацій Влада та публічне адміністрування	2
5	Семінар з виконанням практичних ситуацій Держава в системі публічної влади. Економічна влада	2
6	Семінар запитань і відповідей Муниципальна влада та самоврядування	2
7	Семінар запитань і відповідей Місцеве самоврядування та його структура	2
8	Семінар запитань і відповідей Закони публічного адміністрування	2
9	Семінар запитань і відповідей Принципи публічного адміністрування	2
10	Семінар – дискусія Система управління в публічному адмініструванні	2
11	Семінар з виконанням практичних ситуацій Управлінські рішення в публічному адмініструванні	2
12	Семінар запитань і відповідей Організація діяльності органів публічного адміністрування	2
13	Семінар-дискусія Публічна служба та її ефективність	2
14	Семінар - дискусія Публічне адміністрування в соціальній сфері	2
15	Семінар запитань і відповідей Публічне адміністрування в економічній сфері	2
Всього		30

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами діяльності органів публічної влади та її аналіз.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи публічного адміністрування			
Семінар запитань і відповідей Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: основні підходи до розуміння публічного адміністрування; основні віхи еволюції публічного адміністрування; предметна сфера публічного адміністрування; склад методологічної основи дослідження публічного адміністрування; співвідношення управління та адміністрування. Джерела [1, 2, 3, 5, 8, 10]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Фронтальне та індивідуальне опитування, письмова робота, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар - дискусія. Тема 2. Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: охарактеризуйте публічне адміністрування як напрям наукових досліджень; розкрийте сутність публічного адміністрування як сукупності знань; наведіть характеристику публічного адміністрування як сфери діяльності; розкрийте зміст публічного адміністрування як навчальної дисципліни; що виступає джерелами ідей управління суспільством і країною? яким чином здійснювалося формування та розвивалися теорії управління суспільством і країною? охарактеризуйте основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини ХХ століття; назвіть характерні риси японського варіанту людських стосунків; розкрийте сутність соціально-інженерного та гуманітарного підходів; зміст концепції раціонального вибору та «нового менеджризму». Джерело [1-4, 7, 9, 12, 15-17, 21, 24, 26, 29-31, 37, 46-49, 75, 81, 84, 88-90, 95]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Фронтальне та індивідуальне опитування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар - дискусія. Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: охарактеризуйте основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства; проаналізуйте сутнісні характеристики громадянського суспільства; обґрунтуйте місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні; розкрийте сутність громадянського суспільства як сфери формування єдиного комплексу цінностей та відносин; у чому проявляється автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави. Джерело [1, 2, 3, 6, 11, 13, 14, 15, 20, 21, 25, 29, 39, 40, 42, 46, 48, 49, 65, 75, 76, 80, 81, 84, 93, 94, 95, 101]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Фронтальне та індивідуальне опитування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних ситуацій Тема 4. Публічне адміністрування і влада	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: розкрийте сутність феномену влади; яким чином співвідносяться публічна влада та публічне адміністрування? чому влада виступає основним засобом публічного адміністрування? що являє собою механізм взаємодії влади та публічного адміністрування? охарактеризуйте державу як суб'єкта політичної влади; розкрийте зміст економічної влади; у	Фронтальне та індивідуальне опитування, аналіз практичних ситуацій, заслуховування та

		чому полягає взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади? охарактеризуйте зміст та сутність лобізму. Джерело [1, 2, 3, 6, 11, 13, 14, 15, 20, 21, 25, 29, 39, 40, 42, 46, 48, 49, 65, 75, 76, 80, 81, 84, 93, 94, 95, 101]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	обговорювання доповідей
Семинар запитань і відповідей Тема 5. Публічне адміністрування на місцевому рівні	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: охарактеризуйте поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування; розкрийте сутність місцевого самоврядування як демократичної основи управління в державі. назвіть основні фактори формування місцевого самоврядування; у чому полягає роль місцевого самоврядування в процесі децентралізації влади та публічного адміністрування? які основні сфери управління та компетенції місцевого самоврядування? наведіть характеристику представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування; охарактеризуйте статус посадових осіб місцевого самоврядування. які є інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні? у чому полягає сутність та роль виборів органів та посадових осіб місцевого самоврядування? що таке місцевий референдум? у чому полягає сутність загальних зборів громадян? розкрийте сутність та роль органів самоорганізації населення. Джерело [3-5, 12, 15-17, 21, 24, 25, 31, 35, 41, 43, 45, 52, 53, 63, 64, 66, 72, 73, 79, 95, 98, 99]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Фронтальне та індивідуальне опитування, письмове опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 1	60		
Змістовий модуль 2. Система публічного адміністрування			
Семинар запитань і відповідей Тема 6. Закони та принципи публічного адміністрування	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: обґрунтуйте, чому управління суспільством є головним призначенням публічного адміністрування? поясніть сутність загального закону соціального управління – залежності управляючого впливу від стану системи та зовнішнього середовища; розкрийте зміст закону необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами; у чому полягає сутність закону розмежування центрів влади та управління? поясніть зміст закону централізації та децентралізації влади; розкрийте сутність закону системності організації та саморозвитку системи публічного адміністрування; які основні загальносистемні методологічні принципи публічного адміністрування? охарактеризуйте принципи, що регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси; яким чином застосовуються принципи публічного адміністрування? Джерела [3, 4, 15-18, 21, 24, 25, 31, 44, 50, 75, 84, 95, 100]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування, аналіз кейсу
Семинар з виконанням практичних ситуацій Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: роль конкуренції в процесі прийняття рішень; формування «дерева цілей»; нові тенденції у сфері публічного адміністрування; пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей; динаміка виконання рішень Джерела [2, 3, 4, 12, 13, 16, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 55, 58, 68-71, 72, 75, 77, 81, 82, 83, 84, 87, 91, 95]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних ситуацій

		3. Самоперевірка знань шляхом виконання практичних завдань на порівняння методів розробки управлінських рішень	
Семінар запитань і відповідей Тема 8. Організація системи публічного адміністрування	20	11. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: структура механізму та органів публічного адміністрування; типологізація органів публічного адміністрування; принципи організації діяльності органів публічного адміністрування; територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування; шляхи вирішення проблеми вибору найкращої форми правління; методи публічного адміністрування; характеристика стилів публічного адміністрування; бюрократія як наукова категорія; сутність теорії бюрократії М.Вебера; характеристика сучасних підходів в оцінюванні бюрократії; основні ознаки та атрибути бюрократії? Джерела [3, 4, 12, 13, 15-17, 19, 21, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 36, 41, 49, 50, 55, 58, 68-71, 72, 75, 77, 81, 82, 83, 84, 87, 91]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом виконання завдань на порівняння засобів управління різних режимів влади..	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних ситуацій
Семінар запитань і відповідей Тема 9. Публічне адміністрування в соціальній і економічній сферах	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: формування підходів до соціальної політики; публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами; зростання ролі позаекономічних факторів; публічне адміністрування у сфері науки, культури та мистецтва; основними показниками ефективності реалізації соціальної політики; основні напрями державного регулювання економіки; керуюча система в період криз і спадів; концепція «постіндустріального суспільства»; соціально-економічна політика країн;; законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища; антимонопольна діяльність; етапи формування та еволюція публічного адміністрування в економіці; механізм взаємодії суспільства та економіки; завдання конкурентної культури суспільства Джерела [7-9, 10, 15-17, 22, 23, 25, 26,30, 33, 38, 47, 51, 54, 56, 57, 59-61, 65, 66, 67, 74, 75, 78, 85, 88-90, 92, 95-97]. 2. Самотестування. 3. Вивчення та подальший аналіз кейсу	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання ситуацій перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	60		
Разом	120		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності						
	Загальні		Предметно-спеціальні				
	1	2	1	2	3	4	5
знати предметну сферу і методологічну основу публічного адміністрування, сутнісні характеристики публічного адміністрування як моделі управління суспільством;			+				
розуміти принципи, закони, закономірності функції та механізми публічного адміністрування. технології та процедури формування цілей публічного адміністрування;				+			
орієнтуватися у концепціях та основних підходах до реалізації функцій публічного адміністрування;			+				
володіти навичками підготовки та раціональними методами прийняття раціональних управлінських рішень у публічній сфері;	+	+		+		+	+
бути обізнаним у змісті управлінської діяльності у сфері публічного адміністрування;		+					
знати суть та складові організації публічного адміністрування;			+				
розуміти сутність громадянського суспільства як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування;	+			+	+	+	
знати функції та повноваження органів державної влади в системі публічного адміністрування;	+	+				+	
засвоїти основні вимоги до іміджу публічного службовця;		+	+				
знати закони соціального управління, сутність, зміст і завдання поділу та кооперування праці в органах публічної влади;				+		+	
розуміти особливості прийняття управлінських рішень в сфері публічного адміністрування;					+		
визначати перспективні наукові напрямки розвитку публічного адміністрування.		+				+	

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення

екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведені підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ семінарського заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання, письмові опитування	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	1	1			3
Тема 2	1	1	1			3
Тема 3	1	1	1			3
Тема 4	1	1	2			4
Тема 5	2	1	2		5	10
Разом змістовий модуль 1	6	5	7		5	23
Змістовий модуль 2						
Тема 6	1	1	1	5		8
Тема 7	1	1	1	5		8
Тема 8	1	1	1			3
Тема 9	1	1	1		5	8
Разом змістовий модуль 2	4	4	4	10	5	27
Разом	10	9	11	10	10	50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Приймак, Н.С. Технічний аналіз [Текст] : конспект лекцій / Н.С. Приймак ; ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2017. – 111 с.
2. Маловичко, С.В. Публічне адміністрування [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Маловичко С.В., Карабаза І.А.; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 41 с.

Допоміжна

3. Алексєєв В.М. Взаємовідносини держави і суспільства в Україні: управлінський аспект: монографія / В.М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2010. – 524 с.
4. Алексєєв В.М. Суспільство та держава: управлінські взаємовідносини: монографія / В.М. Алексєєв. – Чернівці: Технодрук, 2012. – 344 с.
5. Атаманчук Г.В. Теорія державного управління: курс лекцій / Г.В. Атаманчук. – 2-е изд. доп. – М. : Омега-Л, 2004. – 584 с.
6. Бакуменко В.Д. Теоритичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
7. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / О.В. Батанов. – К. : Юридична думка, 2010. – 653 с.
8. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. – К.: Атлант ЮЕМСІ, 2007. – 207 с.
9. Гаєвський Б. Конституційне забезпечення соціального управління / Б. Гаєвський, О. Гаєвська // Віче. – 2011. - № 8. – С. 8-10.
10. Гнибіденко І. Вплив світової фінансово-економічної кризи на соціальну сферу України / І. Гнибіденко // Економіка України. – 2009. - № 7. – С. 64-73.
11. Горбенко Н.Є. Політична економія: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / Н.Є. Горбенко, М.Й. Дмитренко, І.Ю. Кочума. – К. : УБС НБУ, 2009. – 408 с.
12. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Голос України від 14.03.2003 - № 49.
13. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення,

- тенденції розвитку / [Рудич Ф.М., Балабан Р.В., Ганжуров Ю.С. та ін.]; Ф.М. Рудич (заг. ред.). – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.
14. Демиденко В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні (у схемах): посіб. / В.О. Демиденко. – К.: КНТ, 2007. – 440 с.
15. Денисюк М.В. Правовий механізм контролю громадянським суспільством діяльності органів державної влади // Держава і право. – 2011. – Випуск № 53. – С. 99-103.
16. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: монографія / [Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А. та ін.]; І.О. Кресіна (ред.). – К.: Логос, 2007. – 314 с.
17. Державне управління та державна служба: словник-довідник / уклад. О.Ю. Оболенський. – К.: КНЕУ, 2005. – 480 с.
18. Державне управління: навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; за ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
19. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній, М.М. Іжа, Г.І. Арабаджи. – О.: Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2009. – 393 с.
20. Дегтяр А.О. Управлінські рішення в органах державної влади: моногр. / А.О. Дегтяр, В.Ю. Степанов, С.В. Тарабан; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. А.О. Дегтяра. – Х.: С.А.М., 2010. – 275 с.
21. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія / В.Б. Дзюндзюк. – Х.: ХарРІ УАДУ «Магістр». 2003. – 236 с.
22. Дорошенко В. Деякі передумови та аспекти формування громадянського суспільства в Українській державі / В. Дорошенко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2012. - № 3. – С. 221-226.
23. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
24. Єременко В. Соціальна економіка в концепції еволюції соціально-економічних систем / В. Єременко // Економіка України. – 2008. - № 12. – С. 19-28.
25. Єременко В.Г. Соціальна економіка. – [вид. 2-ге, адаптов. і допов.] – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату, 2003. – 351 с.
26. Колодій А.М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. – [2. вид., переробл. і доп.] – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 504 с.
27. Конституція України / [Електронний ресурс] - Режим доступу до документа: <http://zakon.rada.gov.ua/>
28. Корнійчук Л. Політекономія: виникнення і еволюція / Л. Корнійчук // Економіка України. – 2011. - № 1. – С. 80-92.
29. Костенко В. Історико-правове дослідження розвитку корупційних дій у владі та суспільстві / В. Костенко // Віче. – 2012. - № 10. – С. 18-20.

30. Кравченко С. Напрями формування антикорупційної культури українського суспільства / С. Кравченко, І. Пантелейчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2012. - № 2. – С. 5-12.
31. Кулагін Ю.І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю.І. Кулагін, В.І. Полурез. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 231 с.
32. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): моногр. / В.І. Куценко / Б.М. Данилишин (наук. ред.). – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2008. – 818 с.
33. Лазор О.Д. Основи державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посіб. [для студ. ВНЗ] / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Лазар. – К.: Дакор, 2007. – 311 с.
34. Леонова А.О. Ефективність державного управління в контексті євроінтеграції України: навч.-метод. посіб. / А.О. Леонова, В.П. Давидова, О.О. Новачук. – К.: Кондор, 2007. – 390 с.
35. Лопушняк Г. Соціальна політика як визначальний напрям внутрішньої політики держави / Г. Лопушняк // Вісник НАДУ при Президентові України. – 2011. - № 2. – С. 244-251.
36. Лугиня М. Концептуальні підходи до визначення поняття ефективності в державному управлінні / М. Лугиня // Вісник Державної служби України. – 2012. - № 4. – С. 38-41.
37. Мамочка В.В. Шляхи вдосконалення інституту місцевого самоврядування в Україні / В.В. Мамочка // Університетські наукові записки. Часопис ХУУП. – 2009. - № 2. – С. 35-40.
38. Міщишин В. Дискурс концепту бюрократія. Порівняльний огляд основних бюрократичних моделей / В. Міщишин // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2012. - № 3. – С. 29-36.
39. Мочерний С.В. Політична економія: навч. посіб. / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна. – [2-ге вид., виправ. і доп.] – К. : Знання, 2007. – 684 с.
40. Мужикова Н.М. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: навч. посіб. / Н.М. Мужикова, В.Ф. Пузирний, Л.А. Семиног. – Чернігів: Деснянська правда, 2007. – 170 с.
41. Недюха М. Лобізм як соціально-політичний феномен: сутність і засоби впливу / М. Недюха, М. Федорін // Віче. – 2010. - № 4. – С. 12-15.
42. Нестерович В. Лобіювання як конституційно-правовий механізм захисту прав і свобод людини та громадянина / В. Нестерович // Вісник Академії правових наук України. – 2010. - № 3 (62). – С. 83-93.
43. Основи місцевого самоврядування / [авт. кол. за заг. ред. В.М. Олуйка]. – Хмельницький: ЦППК, 2008. – 730 с.
44. Павлышенко М. Об отделении власти от бизнеса / М. Павлышенко // Экономика Украины. – 2007. - № 2. – С. 53-61.
45. Пилипів В. Управлінські аспекти децентралізації в контексті адміністративно-територіальної реформи в Україні / В. Пилипів // Економіка

України. – 2008. - № 3. – С. 12-19.

46. Письменний І. Закон необхідної різноманітності в публічному управлінні / І. Письменний // Державне управління та місцеве самоврядування. Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 2 (5) / [Електронний ресурс] - Режим доступу до документа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_2/10pivru.pdf.

47. Плющ Р.М. Основи адміністрування в місцевому самоврядуванні в Україні / Р.М. Плющ, О.С. Ігнатенко. – Херсон: Вид-во ВАТ "ХМД", 2005. – 84 с.

48. Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні: монографія / [Кресіна І.О., Матвієнко А.С., Оніщенко Н.М. та ін.] / І.О. Кресіна (ред.). – К., 2006. – 303 с.

49. Політична економія: навч. посіб. / Г.І. Башнянін (ред.), Є.С. Шевчук (ред.). – [5-те вид., стер.] – Л. : Новий Світ-2000, 2007. – 479 с.

50. Політична система України в умовах взаємодії громадянського суспільства і правової держави. Політична система: сучасні проблеми розвитку / [Скрипнюк О.В., Петришин О.В., Крупчан О.Д. та ін.] / О.В. Скрипнюк (ред.). – К.; Т.: Підручники і посібники, 2008. – 223 с.

51. Політологія: підруч. / Л.М. Димитрова [та ін.]; за ред.: Л.М. Димитрової, С.О. Кисельової. – К.: Знання, 2009. – 206 с.

52. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: моногр. / Л.Л. Приходченко. – О.: Оптимум, 2009. – 299 с.

53. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-ХІІ // Голос України від 21.12.1993.

54. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10.07.2010 № 2487-VI // Урядовий кур'єр від 07.08.2010 - № 145.

55. Про всеукраїнський та місцеві референдуми: Закон України від 03.07.1991 № 1286-ХІІ // Голос України від 26.07.1991.

56. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III // Урядовий кур'єр від 07.11.2000.

57. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 № 3723-ХІІ // Голос України від 05.01.1994.

58. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III // Урядовий кур'єр від 19.12.2000 - № 236.

59. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 № 1768-III // Урядовий кур'єр від 06.07.2000.

60. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07.04.2011 № 3206-VI // Голос України від 15.06.2011 - № 107.

61. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР // Голос України від 02.07.1996.

62. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III // Голос України від 27.02.2001 - № 37.

63. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХІІ //

Голос України від 08.06.1991.

64. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // ВВРУ. – 1996. - №47. – Ст.256.

65. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // ВВРУ. –1997.-№24.- Ст. 170.

66. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Офіц. вісник України. – 1999. - № 18. – С. 190.

67. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Голос України від 18.04.2012 № 70.

68. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 № 2625-III // Голос України від 15.08.2001 - № 145.

69. Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів: Указ Президента України від 13.04.2011 № 465/2011 // Урядовий кур'єр від 17.05.2011 - № 87.

70. Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18.10.2006 № 253-V // Урядовий кур'єр від 08.11.2006 - № 210.

71. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Закон України від 18.10.2006 № 251-V // Урядовий кур'єр від 08.11.2006 - № 210.

72. Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18.10.2006 № 252-V // Урядовий кур'єр від 08.11.2006 - № 210.

73. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 16.03.2005 № 2476-IV // Голос України від 06.04.2005 - № 62.

74. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III // Урядовий кур'єр від 04.07.2001 № 116.

75. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV // Урядовий кур'єр від 02.08.2002. - № 14.

76. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 № 185-V // Урядовий кур'єр від 18.10.2006 - № 195.

77. Публічна влада та управління: принципи і механізми реалізації: монографія / Центр дослідження проблем публічного управління / Н.Р. Нижник (заг.ред.). – Чернівці: Технодрук, 2008. – 432 с.

78. Рачинська М. Генезис інституту лобіювання: державно-управлінські аспекти / М. Рачинська // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2011. - № 2. – С. 291-298.

79. Рачинський А. Вітчизняна бюрократія та її роль у процесах модернізації державного управління / А. Рачинський, І. Пантелейчук // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2010. - № 3. – С. 38-47.

80. Руденко О. Стратегія державного управління у сфері забезпечення суспільної стабільності / О. Руденко // Вісник Державної служби України. – 2012. - № 4. – С. 25-29.

81. Сенчук В. Місцеве самоврядування і демократична держава: діалектика взаємозв'язку і взаємної детермінації / В. Сенчук // Юридична Україна. – 2009. - № 6. – С. 17-24.

82. Сибіга І. Лобізм як механізм впливу неурядових організацій на державні структури України / І. Сибіга // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2009. - № 1. – С. 197-206.
83. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. / Пер. з рос. / О.Ф. Скакун. – Харків: Консум, 2009. – 656 с.
84. Скрипник А. Детермінанти корупції в Україні / А. Скрипник, А. Вдовиченко // Економіка України. – 2009. - № 4. – С. 29-43.
85. Скрипник А. Освіта, індекс сприйняття корупції та мотиваційні моделі корупційної поведінки / А. Скрипник // Економіка України. – 2010. - № 2. – С. 59-71.
86. Снітко Є.О. Основи менеджменту та адміністрування: підруч. [для студ. ден. та заоч. форм навч. напряму підгот. "Менеджмент"] / Є.О. Снітко, Є.Є. Завгородній. – Луганськ: ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2010. – 279 с.
87. Соколовська А. Економічна функція держави та особливості її виконання в Україні / А. Соколовська // Економіка України. – 2008. - № 3. – С. 20-33.
88. Соловйов В. Добросесність як складова запобігання корупції в Україні / В. Соловйов // Вісник Державної служби України. – 2012. - № 4. – С. 38-41.
89. Соловйов В. Корупція в державному управлінні як феномен глобалізованого світу / В. Соловйов // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2012. - № 4. – С. 29-37.
90. Соціальна політика: навч. посіб. / [кол. авт. О.О. Беляєв, М.І. Диба, В.І. Кириленко та ін.] – К.: КНЕУ, 2005. – 196 с.
91. Соціологія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Бакуменко О.О., Березовський В.В., Васильєва І.Г. та ін. – Х. : НТМТ, 2009. – 176 с.
92. Соціологія: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / Безверха Г.І., Гончаренко Л.Г., Грищенко Н.І. – К.: НАУ-друк, 2009. – 116 с.
93. Тіньков А. Політична корупція в системі державного управління: українські реалії / А. Тіньков // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2010. - № 1. – С. 227-234.
94. Трощинський В. Розробка моделі оцінювання державної соціальної політики на регіональному рівні / В. Трощинський, О. Петроє // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2009. - № 1. – С. 207-214.
95. Усаченко Л.М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями: монографія / Хмельницький ун-т управління та права. – Хмельницький, 2008. – 343 с.
96. Федоренко В. Запровадження інституту лобіювання в Україні: законотворчі та державно-управлінські аспекти / В. Федоренко // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2010. - № 1. – С. 205-213.
97. Чиркин В.Е. Публичное управление: учеб. / В.Е. Чиркин. – М.: Юристь, 2004. – 475 с.
98. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // Економіка України. – 2010. - № 1. – С. 4-18.
99. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // Економіка України. – 2010. - № 2. – С. 4-13.

100. Шаров Ю. Європейські стандарти публічного управління: проекція на муніципальний рівень / Ю. Шаров, І. Чикаренко // Державне управління та місцеве самоврядування Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 1 (4) / [Електронний ресурс] - Режим доступу до документа: // http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_1/10syppmr.pdf
101. Шахматова Т. Питання реформування місцевих органів влади / Т. Шахматова // Право України. – 2007. - №4. – С. 22-25.
102. Якимчук С. Управлінські рішення в діяльності органів місцевого самоврядування: зміст, особливості та сутність / С. Якимчук // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2009. - № 1. – С. 153-159.
103. Яцков В. Деньги и власть: влияние на развитие общества и эффективность его управления / В. Яцков // Віче. – 2011. - № 14. – С. 30-32.

Інформаційні ресурси

104. Офіційний сайт національного агентства України з питань державної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nads.gov.ua>
105. Офіційний портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
106. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
107. Офіційний сайт всеукраїнської асоціації органів місцевого врядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaor.org.ua/>
108. Офіційний сайт міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/>